

Izhaja:

10. in 25. vsakoga mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelj
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovci 10. junija 1884.

Št. 11.

Kdor prihodnje številke ne bo več dobil, to je znamenje, da še ni plačal za letos. Kdor tedaj želi list naprej prejemati, naj hitro pošlje naročnino. Opravništvo.

Deželni zbor za Koroško.

II.

Deželni zbor in volilna postava.

Brali ste v poslednji številki „Mira“, kako je Koroški deželni zbor gospodaril z denarjem. Koliko denarja pa deželna matica za deželne nprave potrebuje, koliko deželne priklade da morajo deželani v deželno matico plačevati, to določujejo poslanci, — poslance pa volijo deželani po volilnej postavi: po tem takem prav za prav ljudje sami sebi nakladajo večje ali manjše davke in butare. Zatorej vsakdo lahko sprevidi, kako imenična reč da je volilna postava, po kateri ljudstvo voli svoje poslance. Zatorej odpremo danes spet stenografične zapisnike in pogledamo: kako je naš deželni zbor ravnal z volilno postavo?

Gospod minister Anton vitez Schmerling, prebrisana glava, odprl je novošegnemu liberalizmu vrata v našo Avstrijo. V ta namen je skoval volilno postavo tako, da so v državnem zboru in v deželnih zborih liberalci dobili potrebno večino.

Poznal je dobro našo deželo in vedel, v katerem grmu liberalni zajec leži. Zatorej je naredil volilno postavo za Koroško deželo tako-le: Posestniki, ki plačujejo 100 gld. direktnih davkov in imajo svoje posestvo vpisano v deželnej tabli (Landtafel), volijo posebej v tako imenovane skupini velikih posestnikov. Teh je pa komej 100 in plačujejo vsi skupaj le 50.830 gld. davkov, imajo pa pravico voliti 10 poslancev. Mesta, nekteri trgi in obrtniški kraji pa kupčijsko-obrtniška kamera, ki štejejo 45.960 glav in plačujejo 141.594 gld. davkov, volijo 13 poslancev. Kupčijska in obrtniška kamera, katerih družniki že v drugih skupinah volijo, — toraj dvakrat! — volijo 3 poslance. Kmetiške občine pa, ki štejejo 290.544 glav in plačujejo 586.228 gld. davkov, volijo 14 poslancev. Po teh številkah pride pri velikih posestnikih na 10 glav in 5086 gld. pri mestih itd. na 3535 glav in na 10.969 gld. pri kmetiških občinah pa na 20.746 glav in na 41.872 gld. en poslanec. Po teh številkah bi pa imelo biti vse drugači. V naš deželni zbor se voli 36 poslancev. Koroška je štela 336.500 glav in plačevala 779.650 gld. direktnih davkov; torej pride na 9347 glav in na 21.657 gld. en poslanec. Ve-

liki posestniki, katerih je komaj 100, po številkah glav ne volijo nobenega poslanca, — mesta itd. 5 poslancev, in kmetiške občine 31 poslancev.

Po številkah direktnih davkov pa volijo veliki posestniki 2, mesta itd. 7, in kmetiške občine 27 poslancev. Po tej čudnej palici je meril liberalni minister Schmerling velikim posestnikom, mestom itd. pa kmečkim občinam najimenoitnejšo in najprvo pravico svobodnih državljanov! —

Te volilne postave so bili liberalci neizrečeno veseli in liberalnega patrijarha Schmerlinga so v zvezde kovali. Človek ni bil lahko mislil, da postane uboga Koroška dežela taka, kakor jo popisuje sv. pismo: da se po njej nleko in strd cedi.

Brez vse zmote in ovire je vlekel liberalni duh po celej deželi, nihče se ni dotaknil volilne postave.

22. aprila 1875 v 8. seji je vložil gosp. poslanec Einspieler ta-le predlog: „Naj se volilna postava za Koroško tako prenaredi, da dobijo kmečke občine toliko poslancev, kolikor jih jim gre po številu duš in davkov, da bojo imele poslancev primerno unim volilnim skupinam.“

To je bil tresk iz jasnega neba. Gosp. poslance Stokert je koj poskočil, kakor da bi ga bil šršen piknil in prosil, naj se berejo imena poslancev, ki so ta predlog podpisali. Gosp. tajnik je bral imena: Andr. Einspieler, Jož. Lax, Mat. Petrič, Volfg. Petric, Jož. Ullman in Juri Pongrac. Razun poslednjega so vsi štiri gospodje že prihodnji dan svoje podpise preklicali. Kaj se je s temi možaki črez noč godilo, sam večni Bog ve. Deželni zbor za te preklice ni maral in predlog izročil juridičnemu, političnemu odseku.

V 16. seji 5. maja 1875 je gosp. dr. Luggin poročal, da so se davki od leta 1861 do leta 1875 tako spreobrnili, da bi po njih kmečke občine dobile še menj poslancev, kakor leta 1861. Tega prvak liberalne stranke g. dr. Luggin pa še v misel ni vzel: Ali je volilna postava l. 1861 pravično narejena ali ne?

Kako je s to postavo, pokazale so zgorej postavljene številke. Res je, da so se v poslednjim letih direktni davki zasukali tako, da je zemljiščnina malo padla, hišnina, dohodnina in obrtnina pa povišala, in torej kmetom butara se zljajšala, mestom in denarnim mogotcem pa malo stežala.

Poglejmo le spet številke, te glasno govorijo in neovrgljivo pričajo.

Leta 1883 je 100 velikih posestnikov plačalo 80.000 gld., — mesta, trgi in obrtniški kraji so šteli 49.578 glav in plačali 316.929 gld., kteremu

znesku je prišteti 100.183 gld., ki jih je plačala južna železnica, — kmetiške občine pa so šteje 299.152 glav in so plačale 868.601 gld.

Kdor te najnovejše številke prerajta, prepričal se bo, da bi veliki posestniki glede na številke glav ne imeli pravice voliti nobenega poslanca, — mesta itd. 7, kmetiške občine pa 29 poslancev.

Gledé na številke davkov bi imeli veliki posestniki voliti 3, — mesta itd. 9, — kmetiške občine pa 24 poslancev.

Po teh številkah pride pri velikih posestnikih na 10 glav in 8000 gld. davka, — pri mestih itd. na 3808 glav in 24.379 gld. — pri kmetiških občinah pa na 21.368 glav in na 67.757 gld. še le en poslanec!

Ali to ni dvojna ali trojna mera? Naj so se davki malo zmanjšali za kmete, vendar imajo tudi sedaj premalo poslancev v deželnem zboru. Pa kaj je liberalcem za to mar? Einšpielerjev predlog je bil odbit in vse je ostalo pri starem — in ako bi šlo po volji liberalcev, ostalo bi pri starem do sodnega dne.

Pa hvala Bogu! Minister grof Taaffe in konservativni poslanci v državnem zboru so jeli štreno mešati in liberalni mir kaliti.

Leta 1882 je državni zbor volilno postavo preuredil tako, da so petakarji, to je vsi, ki vsaj 5 goldinarjev davka plačujejo, dobili pravico voliti v državni zbor.

Te lepe priložnosti se je gosp. Einšpieler poprijel in v seji 16 oktobra 1882 vložil predlog, naj se tudi volilna postava za deželni zbor preuredi v tem duhu. 18. oktobra je bila obravnavana ali debatirana: Spet je gosp. dr. Luggin poročal in govoril kakor vselej pikarčno in osoljeno, pa vendar zmerno in dostojno. Po tem se je pa tudi oglasil gosp. dr. Traun, navezal cel biren praznih otrob in mlatil prazno slamo. Einšpielerjev v resnici liberalni predlog popolnoma odbiti, liberalcem vendar ni kazalo, pa odložili so ga na prihodnje leto: Sklenilo se je, naj deželni odbor leta 1883 o njej poroča. Deželni odbor je svojo nalogo rešil in 11. oktobra 1883 je bila obravnavana ali debata o volilnej postavi.

Res se je marsikaj v tej postavi popravilo in obrnilo na bolje. Kdor plača 5 gld. direktnega davka, volil bode; 13.000 bode na Koroškem več novih volilcev. Dalje še to-le:

Mestom in trgom se je po novejši postavi dovolilo, da volijo doma v svojem kraju. Plibrčani so prej hodili volit v Velikovec, Nabrjetčani v Šmohor, Hüttenbergarji v Breže, zdaj volijo doma.

Gosp. Einšpieler je predlagal: Naj kmečke občine ne hodijo volit tje, kjer so okrajne glavarije, ampak kjer so okrajne sodnije. Jezerčani pa Belani naj ne trkajo skoz Kaplo in Dobrolvas v Velikovec, ampak naj volijo v Kapli. Iz Lukave naj ne hodijo skoz Kotčane v Šmahor — skoraj dva dni hoda — naj volijo v Kotčanah. Iz Šmarjete hodijo volit v Celovec; naj volijo v Borovljah, skoz ktere hodijo. Za E. predlog še 4 poslanci vstali niso. —

Pa upهانim kmetom se ta olajšava ni dovolila. Liberalci hočejo menda vse volilne može kmečkih občin imeti na enem in istem kupci, da jih ložej obdelujejo. Gosp. Einšpieler je branil, naj se malotetnim posestnikom in tudi vsem po-

sestnicam ne jemlje volilna pravica, katero so po starej postavi imeli. Pa vse nič ni pomagalo, vzela se jim je.

Prej ko ne zategadel, ker bi morebiti ne volili liberalcev. Čudno, da smejo posestnice, ki volijo v skupini velikih posestnikov, komu dati pooblastilo, da mesto njih voli, — drugim posestnicam se pa ta pravica ni dovolila. Gosp. E. je rekel, da to ni prav. Ali to ni narobe svet, da posestnica, ki voli v velikem posestvu in plačuje morebiti le 102 gld. direktnega davka, ima pravico, komu dati oblast, mesto nje voliti; kaka druga posestnica, ktera plačuje morebiti 300, 1000 gld. davka, pa ni vpisana v deželnej tabli (Landtafel), pa nima nobene pravice voliti. Morebiti straši ta misel, da volijo plemenite gospe liberalno, kmečke posestnice pa ne.

Gosp. Einšpieler je še tudi predlagal, naj povsod volijo naravnost, ne po volilnih možeh in ne ustmeno glasno, ampak po lističih skrivno. O tem pa pri obravnavi še govora ni bilo. —

Iz tega popisa se vidi, kako je liberalni deželni zbor ravnal z volilno postavo. Da se je malo popravila in volilna pravica razširila, imamo se zahvaliti sedanjemu ministerstvu in sedanjej večini državnega zbora. Ker se je popravila volilna postava za državni zbor, to je liberalce prisililo, da so se malo uklonili in udali; brez tega bi bilo ostalo še vse pri starem kopitu: šema lepo barvana — obraz pa grd; — zunaj huj, znotraj fuj!

Volitve so pred durmi.

Deželni zbor je razpuščen in v kratkem bomo Korošci na novo volili poslance. Zato se moramo hitro in dobro pripraviti na te volitve, da si izberemo najprej prave volilne može, potem pa prave poslance.

Volitve so silno važna in imenitna reč. Pa zakaj? Zato, ker poslanci delajo postave, katerim se moramo vsi pokoriti. Za nobenega človeka, najmanj pa za kmeta, ni vse eno, kakošne so postave; zato pa tudi ni vse eno, kakošne može si izvolimo za poslance. Če bo volk ovcam postave delal, bo gotovo naredil take postave, da bo ovce slobodno davil, kolikor bo hotel. Zato bi bile ovce strašno neumne, ko bi volka za svojega poslanca izvolile; ravno tako neumni bi bili kmetje, ako bi izvolili za svojega poslanca tacega moža, od katerega vedó, da kmetom ni prijazen, da ljubi le kmečki denar, sicer pa kmeta zaničuje ali se vsaj ne briga za njegovo srečo ali nesrečo.

Žalostno je, da naši Slovenci še premalo znajo, kako imenitna je volilna pravica. Dokler so svitli cesar še sami vse vladali, bilo je to postava, kar so cesar ukazali. Zdaj pa cesar sami ne delajo več postav, prepustili so polovico te pravice poslancem, ki jih ljudstvo izvoli. Volite tedaj dobre poslance, pa boste dobili dobre postave; ako pa zdaj volitve v nemar pustite, ako zdaj rečete: „naj volijo kogar hočejo, saj je vse eno“, potem se ne smete pritožiti, ako dobite take postave, kakoršne se vam ne dopadejo!

Kakih poslancev pa si moramo tedaj želeči? Mi koroški Slovenci si moramo želeči takih poslancev, ki so med nami rojeni, ki

poznajo težave in nadloge naših kmetov, ki imajo srce za našega kmeta, pa zraven tega tudi spoštujejejo in ljubijo naš slovenski jezik in zagovarjajo naše pravice. Kdor pa kaže, da za kmeta nema srca in ljubezni, kdor se poganja za nemški šulferajn in za to, naj bi se slovensčina čisto zatrla, takega ne bomo volili, če smo pametni, tak ni naš prijatelj! Tudi ne bomo nikogar volili za svojega poslanca, če od njega vemo, da na sveto krščansko vero ne drži dosti. Kdor se Boga boji, je pošten tudi pred ljudmi, takemu se sme kaj zapupati; kdor pa vere nema v srečo in se pajdaši s takimi, ki se iz vere norčujejo, tak mož ne hodi po pravi poti, takega si ne smemo izbrati za svojega vodnika, ker bi utegnil še nas zapeljati v brezno pogube in nesreče. Kdor ni zvest podložnik našega cesarja, tudi tak ne more biti naš poslanec: mi Slovenci smo zvesti Avstrijanci in nočemo nič slišati od takih, ki gorijo za veliko Nemčijo. Če hočemo dobro voliti, bomo volili le take može, ki prisežejo na te tri besede: za vero, domovino in cesarja!

Kaj pa nam je storiti, da dobimo take poslance? O tem naj govori sledeči

poduk.

I. Brž ko se volitve razpišejo, naj stopi v vsaki občini kakih pet, šest ali še več volilcev vkup, da se pogovorijo zavolj volitve. Ta zbor ali shod se imenuje volilni odbor. Za to ni treba imeti dovoljenja. Kaj ima ta volilni odbor storiti?

Odgovor: 1. Volilni odbor pogleda pri županu v volilni zapisnik, če so volilci vsi zapisani. Župan se ne sme braniti in mora zapisnik pokazati vsakemu, kdor je volilec; tako govori postava. Vsak, kdor plača s vojskino priklado 5 gld. direktnega davka, in ni bil zavolj tatvine ali goljufije zaprt, ima volilno pravico. Če bi možje videli, da ta ali oni iz njih sosedov ni zapisan med volilci, naj mu to povejo, in on naj se hitro pritoži. Ako bi doleteni čas zamudil, potem pritožba nič ne velja. (Leta 1879 pri volitvah v državni zbor se je zgodilo, da je bilo devet duhovnikov, med njimi dva župnika velikoposestnika izpuščenih v volilnih imenikih, in tako je bilo mogoče, da je zmagal nemškoliberalni kandidat.)

2. Kadar so se možje prepričali, da je volilni imenik v redu, potem naj skličejo volilni zbor, to je, naj skličejo vse sosede iz svoje občine, ki so z njimi enih misli, v kako hišo, da se pogovorijo, ktere bodo volili za volilne može. To je najbolj imenitna reč. Volilni možje morajo biti zanesljivi, izvedeni, pošteni, trdni. Za volilne može izvolite take može iz vaše srede, katerim zaupate, da bodo ostali mož-beseda, izvolite značajne Slovence, zveste katoliške može pošteni, naj bodo bogati ali revni, to je vse eno. Kakih pa ne smete voliti? Vi ne smete voliti omahljivcev, ki bi vas za en glaž vina ali za eno cigaro prodali; ne smete voliti takih, ki se po gosposko nosijo, kmeta pa zaničujejo, tisti so navadno liberalci; ne smete voliti takih, ki so se zapisali k nemškemu šulferajnu; ne smete voliti takih, ki so podpisali protest zoper dr. Vošnjaka; ne smete voliti ne liberalnih preokrov, ki čez duhovščino zabavljajo, in tudi ne tistih nemškutarjev, ki le nemščino hvalijo, kar je do-

mačega, slovenskega, pa zametujejo; ne glejte na to, če je kdo župan, odbornik, oskrbnik, učenik itd. Naj bo, kar hoče, če ni naših misli, ga nikar ne volite. Boljši je, da volite duhovnike in trdne kmete, teh se liberalci najbolj bojijo. Takih kmetov, ki so pri liberalcih v mestih in trgih zadolženi tudi ni dobro voliti, ti se bojijo, da bi se jim posojilo ne odpovedalo. Dostikrat se je že primerilo, da je nemškutar takemu kmetu rekel: „Če boš Slovenca volil, te bom pa tožil za dolg.“ Izberite si take može, ki se nikogar ne bojijo in ki vam z možko besedo obljubijo, da bodo pravega Slovenca volili.

II. Kedar pride dan, ko se imajo izvoliti volilni možje, zberejo se vsi sosedi, ki so za našo stranko, v polnem številu pri županu ali kjer je volitev napovedana in izvolijo vsi enako tiste može, za ktere so se že prej zmenili. Dobro je, da se volilni možje že prej napišejo na toliko listkov, kolikor je volilcev, da potem vsak volilec en listek odda in ni nobene zmešnjave. Zapiše se krstno ime in priimek. Kedar je vsak svoj listek oddal, ne sme prej proč iti, dokler ni volitev končana. Včasih se primeri, da se volitev iz kakega uzroka ovrže, in potem je treba vnovič voliti; ako pa naši ljudje odidejo, potem nasprotniki vdrugič lahko zmagajo. To je volitev volilnih mož ali prvotna volitev, in ta je podlaga vseh drugih volitev, tedaj najimenitnejša; če so volilni možje naši, je tudi poslanec naš.

III. Kedar pa pride dan, da se volijo poslanci za deželni zbor, podajo se vsi tisti, ki so bili izbrani za volilne može, v tisto mesto, kjer je njih volilni okraj, namreč ali v Velikovec, ali Celovec, ali Beljak, ali Šmohor.

IV. Zjutraj naj grejo vsi na enkrat v volilno sobo in to ob določeni uri, da so deležni pri izvolitvi volilne komisije. Na tem je veliko ležeče, da je volilna komisija sestavljena iz naših mož; če jo imajo nasprotniki v rokah, lahko tega ali unega iz naših glasov zavržejo, ako njegova pravica ni prav jasna.

V. Kterega poslanca pa je treba voliti? Postavljen bo tisti, od kterege se sliši, da biga ljudje najrajši imeli; zatorej prosimo, da bi se „Miru“ naznanjali taki možje, ki bi bili pripravljeni za poslance. Pa volite ga vsi brez razločka; tudi nasprotniki bodo enoglasno volili; ako se vaši glasovi cepiti začnejo, ste že zgubljeni.

VI. Po volitvi morate počakati, da se za trdno izvé, kdo je voljen; ne smete precej domu oditi. Včasih se primeri, da noben kandidat ni dobil potrebnega števila glasov; potem je nova volitev. Če bi pa naši med tem časom že odšli, potem bi nasprotniki pri drugi volitvi imeli lahko delo.

Slovenci, ravnajte se po tem poduku, pa vam ne bo žal!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Imenik krajev na Koroškem) dela liberalnim Nemcem in nemškutarjem hude preglavice. Bojijo se, da bi jim slovenska imena, ki so nemškim pridjana, prekrizala rajtenge, da bode Koroška v 50 letih cela nemška. Ta môra posebno tlači gosp. barona Jabornega, ki je

vodja ali direktor deželnih kancelij. Večkrat je po tem imeniku že udrihal, poslednjič pa nagnal nemško društvo, da prihodnjemu deželnemu zboru vložijo pritožbo zoper ta imenik. Prav dobro! Ako Slovenci le enega svojih poslancev spravijo v deželni zbor, bode po tem takim imel lepo priložnost, deželnemu odboru staviti marsiktero vprašanje.

Prvič: Kaj misli deželni odbor o tem, da se vodja deželnih kancelij nad jezikom, katerega govori tretjina deželanov, tako spotika in huduje? Ali mar misli, da to ne boli in ne žali Koroških Slovencev, ki tudi svoje krvave rajniše odrajujejo v deželno matico, iz katere se deželni uradniki plačujejo?

Drugič: Ali to ni malopriden izgled drugim deželnim uradnikom, kateri se naj ravnaajo po svojem vodji?

Tretjič: Ali se deželnemu odboru to postavno dozdeva, da vodja njegovih kancelij hujska zoper državne temeljne postavbe, ki v §. 19 zagotavljajo vsem narodom in jezikom enake pravice?

Četrthič: Ali deželni odbor ni te misli, da bi se Slovincem godila krivica, ako bi se iz knjige, ki se tiska na državne stroške, kateri se plačujejo tudi z davki Koroških Slovencev, izpahnila starodavna slovenska imena?

Petič: Ali bi ne bilo mogoče, število deželnih uradnikov skrčiti in breme zlajšati deželni matici? Kajti gosp. baron ni samo vodja deželnih kancelij, temveč je tudi učitelj na kmetijski šoli, — je podpredsednik kmetijskega društva, — je podpredsednik vrtnarskega društva, — je bil več let predsednik nemško (to je prusaško) avstrijskega planinskega društva, — je najpridnejši dopisovatelj v razne Slovincem sovražne časnike v Gradcu in na Dunaji in je eden prvakov pri vseh zborovanjih, kjer se kaj govori ali dela zoper Slovence. Po tem takim mora kot kancelijski vodja imeti premalo opravil.

Radovedni smemo biti, kaj bode deželni odbor odgovoril na ta in enaka vprašanja? Tudi nas mika pričakati tistega časa, ki gotovo pride prej ali slej, da bojo rodoljubni župani slovenskih občin se začeli posluževati postavnih pravic in slovensko dopisovati deželnemu odboru. Ali se bode gosp. baron streznil svoje prenapete nemčurije ali pa morebiti ves nevoljen pobral svoja šila in kopita — ter se podal rakom žvižgat po nemško? —

Iz Zihpolj. (Kdo podira mir?) Naš č. g. fajmošter J. Podlipnik so nam belo nedeljo naredili zavoljo Selske procesije sicer kratko pa izvrstno pridigo. Vsi farmani smo bili je srčno veseli in za njo hvaležni. Kdo bi si bil v misel vzel, da je tak Judež med nami v cerkvi, ki bo gosp. pridigarja lažnjivo in nesramno ovadil nemškoliberalnemu časniku „Freie Stimmen.“ Po besedah Jezusovih: „Mir vam bodi“, so pridigali o miru, kolika sreča da je pravi mir, kaj storiti, da bode pravi mir med nami. Grdun v „Fr. St.“ pa piše, da so gospod priporočali „Mir“ in poslušalce ošteli, „da lepih besed ne poslušajo, akoravno „Mir“ že dolgo časa zahaja med vas.“ Od konca do kraja so vse te besede grda, nesramna laž in obrekovanje. Veseli nas, da se je naš gospod župan sam, akoravno sicer v nemškoliberalni rog trobi in „Fr. St.“ prebira, menda podal k g. Matschnigg-u in

mu povedal, da gosp. fajmošter še z besedico niso omenili časnika „Mir“. Preklical te grde laži in nesramnega obrekovanja časnik „Fr. St.“ še ni. Kdo torej ljudi draži in mir podira? Čudno bi stalo z mirom po Koroškem, ako bi Slovenci ne bili tako krotkega in mirnega srea. — Slednjič dopisuna prašam, ali kaj znaš šteti? Časnik „Mir“ hodi v 15 do 20 iztisih, „Fr. St.“ pa v 2 ali 3 iztisih v našo občino. Ako šteti znaš, povej katerih je več „Prot-Mirijancev“ ali „Proti-Freieštimarcev“?

Iz Radiš smo prejeli lep dopis, kako si je fara oskrbela nove zvonove. Posebno so si prizadevali za to č. g. župnik Trobež in cerkvena ključarja gg. A. Ogriz in J. Hribernik. Č. g. Podknoški proš so zvonove 27. aprila slovesno krstili vpričo več duhovnikov in velike množice ljudstva. Botri so bili Š. Lakner (Štefan), Tom. Rutnik (Rudie), Barbara Lakner (Rutnica) in Neža Oblak (Oblakinja). Žal nam je, da ne moremo celega dopisa priobčiti, ker je preobširen za naš mali list. Vse je novih zvonov veselo, se nam piše, Samasa v Ljubljani se je dobro skazal. Veliki zvon tehta 1239 kil ali 22 starih centov.

Iz Borovelj. (Ubogi puškarji!) Mi delavci za puške smo sirote. Težko svoje krajcarje zaslužimo, pa še potem se nam ne izplačajo, ampak namesto denarja moramo večkrat jemati blago iz prodajalnice. Pa še tega ne vemo, po čem plačamo cukur in kofe, ker nam zapišejo v bukvice zdaj le celo svoto ali šumo, koliko je kateri dolžan, namesto da bi vsako reč posebej zapisali. Čudno je to, mi moramo plačevati pridobinski davek, kakor mojstri, zakaj bi mi ne smeli pušk prodajati? Naprotno jih pa prodajajo taki, ki so se puškarije javljene kaj učili. Obrnili se bomo do g. pl. Rosthorna, ki je postavljen za nadzornika pri fabrikah, morda nam bo on pomagal, da se naše razmere zboljšajo. (Opomba vredništva. To je prava pot, da se obrnete do č. g. pl. Rosthorna. V časnikih pisariti, vam nič ne pomaga, le nam znate napraviti velike sitnosti. Ta dopis pa smo vendar sprejeli, da bodo Borovski puškarji spoznali, da jim mi dobro hočemo.)

Iz Pečnice. (Kmečke težave.) Velika butara je za kmeta tudi to, da so rokodelci postali tako dragi. Kmet se že jeseni boji, ko je treba za družino priskrbeti obujno in obleko. Če kmet dandanašnji ni dosti skrbljiv in delaven, če najhujših del sam ne opravlja, če zjutraj prvi ne vstane in zvečer zadnji spat ne gre, bo lezel zmirom bolj nazaj in nazadnje dogospodaril. Ljudje po mestih pravijo: „Kmet lahko izhaja, saj vse drago prodá.“ Tega pa ne pomislijo, da so se podražili tudi posli in rokodelci. Hlapec je imel včasih 20 gld. na leto, zdaj jih hoče 70 do 100 gld., in če se vsak dan petkrat dobro ne nasiti, že godrnja. Rokodelci so včasih jedli kisló mleko in polento, in so dobivali po 30 kr. na dan; zdaj pa zahtevajo goldinar na dan. Kmečki stan mora v nič priti, če kmalo ne dobimo boljših postav. Dokler bodo pa nemški liberalci postavbe delali, tako dolgo se kmetom ni treba nadejati boljših časov. Zato, kmetje, kadar pride dan volitve, izberite si take poslance, ki vaše potrebe poznajo in jih z vami čutijo, kateri bodo podpirali sedajno vlado, ki kmetom dobro hoče; pa ne volite tistih mestnih, nemških liberalcev, kateri bodo skrbeli v prvi

vrsti le za svoje ljudi, na vas pa se ne bodo dostikrat spominjali. Mi Slovenci moramo voliti slovenske može za poslance; le od teh smemo upati, da bodo popravili, kar je zdaj narobe. Trdo nemške šole so nam v škodo. Kdor misli svojega sina v više šole poslati, naj ga da v Celovec, tam se bo že naučil nemško. Za tiste pa, ki doma ostanejo kot kmetje in hlapci, je bolj koristno, da znajo po slovensko brati in pisati, da morejo prebirati slovenske bukve in časnike, kakor pa da se učijo nemško brati, zastopijo pa nič, kaj berejo. In če se prav kateri brihtni otrok res nauči v šoli nekaj nemškega, saj se mu v poznejših letih spet vse izkadi, in on nema od take nemške šole nobenega dobička. Škoda za dolgih osem mladih let! Koliko lepega bi se v tem času otroci naučili, ko bi se podučevali v slovenskem jeziku, ktereга zastopijo!

Iz Železne Kaple. (Ubogi tržani. Železna kača.) Da nemščina človeka še ne stori srečnega, to se najbolje vidi pri nas v Kapli. Tukaj v trgu zna skoraj vsak nekoliko nemško, nekteri so še trdi Nemci, pa vender nikjer ni hujše revščine, ko pri nas. V celem trgu je 185 hiš in blizo 1200 ljudi, pa vsi skupaj imamo komaj 300 oralov zemlje! Še to malce zemljišča je strmina, in kar je ravnega sveta, je v večni nevarnosti pred hudo Belo, katera nam po vsakem deževji naše njivice neusmiljeno trga. Da je toliko ljudstva v Kapli, to pride od tod, ker smo imeli v starih časih svinčeno rudo, in je 300 knapov ali rudarjev kopalo pod Obirjem, kateri so se poženili in si napravili bajte v Kapli. Zdaj so pa žilo zgubili, rudarji so zgubili svoj zaslužek, svoj dom pa le neradi zapustijo, zato je nastala velika revščina. Ljudje slabo živijo, pa še slabega kruha jim zmanjkuje. Lahko si mislite, kake nadloge ima naš župan, ker ne more vsakemu pomagati, pomoči potrebni so pa skor vsi. Ker je toliko ljudi brez pravega zaslužka, zato so tudi delavci slabo plačani; če eden odstopi, saj se precej oglasi deset drugih namesto njega. — Tudi imamo v Kapli železno kačo, katera nam kri pije. Ta kača je strašno dolga in je 4 čevlje pod zemljo zakopana; iz zemlje pa moli 11 glav, iz katerih voda teče. Ta kača se imenuje po slovensko vodovod, po nemško pa „wasserleitung.“ Dali smo za njo 9000 gld., in ta denar smo na posodo vzeli. Zdaj moramo pa hude obresti plačevati; zato mora naš župan na vse strani gledati, kje bi kak krajeer vjel. Kar pa nabere, to mora tej kači v žrelo vreči. Vsako leto je treba plačati 625 gld. obresti, in to bo trpelo 30 let. To so si izmislile same modre glave. Liberalci si še kaj zmislijo! Večina tržanov nas je bila zoper to kačo, pa nas niso poslušali. Jes mislim, prej ko jo izplačamo, bo kačo rija snedla. Voda pa tudi ne more biti dobra, ki po takih žlebovih priteče; jes je še pijem ne. Kjer si hočete tako kačo napraviti, pridite le nas prašat, mi vam bomo že povedali, kaj je to!

Iz jezerske doline. (Žganje.) Žalibog, tudi pri nas se vedno bolj razširja tista strašna kuga, ki mori dušo in telo, namreč pitje smrdljivega žganja. Mož celi dan pri „frakelcu“ sedi in tuli, žena pa se doma joka in nema kaj v pisker deti. Pred nekim časom se je iz Kranjskega privlekla neka družčina in se naselila v eno bajto. Tam so

se shajali stari in mladi pijanci, zalivali so se s strupenim špiritom, in godile so se še druge grde reči. Enkrat pa je eden iz te družbe nanaglomoma umrl v tej bajti. Vsi so rekli, da je to Božja kazen. Na to je župan tisto družino zapodil iz občine. Prav je imel. Če ne bojo veljavni možje vmes stopili, naš lepi in močni slovenski rod se bo s tem vražjim žganjem še čisto pokončal! Že v soboto zvečer ga začnejo rukati, in potem v nedeljo celi dan, da hodijo okoli kakor pijane muhe, namesto da bi na ta dan Gospod Bogu čast dajali in se mu zahvaljevali za prejete dobrote. Ljubi Slovenci, kupite si ob nedeljah rajši en poliček vina in potem pojdite še za časa vsak na svoj dom. Tako ostanete zdravi na duši in na telesu.

Iz Medgorij nad Žreleem. (Log. Drava.) Kmetje v Podgradu in nekteri iz Medgorij imeli so skupen log pri Dravi. Ker so se pa večkrat sprli in nobeden ni prav vedel, koliko je njegovega, poklicali so meričnika iz Celoveca, da jim je vsakemu njegov kos odmeril. Mož je štiri dni meril, pa jim je čez 100 goldinarjev zaračunal. To se nam veliko zdi. — Leta 1883 so delali brambe pri Dravi, katere se do zdaj dobro obnašajo. Prihodnje leto bodo menda spet začeli pri Zagorjah staviti brambe. V nekterih krajih se bo Drava prekopalala, da ne bo imela tako velikih rid. V Zagorjah je že nekaj kmečkih hiš v nevarnosti, zato so brambe res potrebne. Kmetje sami so preubožni, upamo tedaj, da se nam bo pomagalo iz tistih denarjev, ktere sta država in dežela zložili, da se uravna Drava.

Iz Bučinje vesi. (Boja z ljiv kupčevalca.) Neki kupec je kupil na Celovškem sejmu lepo rejeneга in pitaneга vola za pošteno ceno. Ko pa od soseda sliši, da je vol s krompirjem pital, se grozno prestraši in jame kmeta prositi, naj bi vola nazaj vzel. Ko kmet vidi kupca vsega bledega od strahu, se mu zasmili, ker se je bal, da bo še omedlel. Zato mu da hitro denar nazaj, čeravno tega storiti ni bil dolžan. Tisti kmet bi bil vola še ta dan lahko prodal, pa še čaka, da bo za vola še več dobil. Za takega kupca, ki je tako boječ, bi pa boljše bilo, ko bi kupčeval s kurjimi jajci, tam bi ne bila taka škoda, če bi jih prav kakih dvajset potrupil.

Iz Kranja. (Žganje.) Špirta se je upeljalo samo na Kranjsko l. 1881 hektolitrov 28.894, l. 1882 pa 30.000 hektolitrov. Če se je plačal špirit samo po 35 kr. liter, izdala je dežela za njega 1.020.000 gld. v letu 1881 in 1.050.000 gld. v letu 1882. Če je pa žganjetoč dobil za liter špirta 65 kr. (v resnici dobi več, ker iz enega litra špirta naredi 3 do 4 litre „šnopsa“), potem se je na žganji zapilo l. 1881 gld. 1.842.000, leta 1882 pa 1.950.000 gld. Ves direktni davek Kranjske dežele znaša pa le 1.316.000 gld. S tistim denarjem torej, kar ga na šnopsu zapijejo, bi plačali Kranjci vse direktne davke in bi jim še več ko pol milijona ostalo! Če se pomisli, da žganje telesu nič ne koristi, ampak ga le slabi ter mu koplje prezgodni grob, potem bo vsak sprevidel, da ni hujše kuge na slovenski zemlji, kakor je žganje iz špirta ali šnops!

Iz Štajerskega. (Nemški „schulverein“ v Št. Jurji.) Gotovo ste že kaj brali ali slišali, kaj se je godilo v Št. Jurji. Tam so trdni Slovenci in nobeden ne mara za nemški šulferajn, vendar

so ga jim nemškutarji kar posiliti hoteli, zato je pa prišlo do pretepa. Ko so nemškutarji iz Celja začeli sulferajn hvaliti, so slovenski kmetje vmes vpili: „Živio Slovenci! mi ne potrebujemo sulferajna, mi nočemo nemške šole.“ Ko so nemškutarji videli, da so kmetje hudi, začeli so se jim dobrikati in so rekli: „Saj smo mi tudi Slovenci!“ Med tem pa so poslali po žandarje. Prišlo je brž sedem žandarjev in ti so zvezali devet kmetov, ktere so potem v Celje odgnali. Med potjo so jih bojda Celjani s palicami topli. Zdaj je preiskava. Kdo tedaj dela nemir?

Iz Celja. (Romarji.) K sv. Jožefu poleg Celja zahajajo prav radi verni kristjani ne le samo iz Spodnjega Štajerja, temveč tudi iz Kranjskega in Koroškega. Navadno se zberejo iz enega kraja ali tudi iz več far po stanovih, tako da pridejo skupaj žene, skupaj zopet dekleta, fanti in moške. Imajo potem skozi več dni pri ondašnjih čč. gg. misjonarjih duhovne vaje s pridigami in molitvami; se ve da se k sklepu sprejmejo sv. zakramenti. Ta teden — po tretji nedelji — so tukaj mladenči iz Velikovškega okraja, pretečeni teden so bile pa ondašnje žene. Med njimi je prišla tudi Lena Rigl iz Doberlovaške župnije. Opravila je v četrtek 8. majnika sv. spoved, v petek zjutraj pa hudo zbolila in umrje v tukajnji romarski cerkvi; bila je za smrt dobro pripravljena. Pokopana je na slovenskem pokopališču celjske fare.

Iz Divače. (Vodnjak.) Že dve leti je, kar smo začeli novi vodnjak kopati, da se napaja živina. Ta vodnjak je silno potreben, ker imamo vsaki mesec živinski semenj, in se mnogo živine prižene iz Vipavskega in drugih krajev. Vodnjak je izkopen, treba ga je samo še podzidati in dokončati. Ne razumemo, kaj naša občina še čaka, da ne dovrši potrebnega dela? Mi nimamo več dolgih Metuzalemovih časov, ko so ljudje še po devet sto let živeli. V naših dneh se je treba hitro gibati in vrlo napredovati, kdor noče za drugimi zaostajati.

„Al' solnce v večnem teku je zastalo,
Da še na gore ni rumene zore?
Al' rod je večno spanje okovalo,
Da k delu se predramiti ne more?
Moči nebeske, temo razpodite,
Slovenski rod iz spanja prebudite!“

Zavolj potrebnih člankov o volitvah morali smo spet odložiti mnogo dopisov.

Kaj dela politika.

Razpuščeni so deželni zbori koroški, štajerski, moravski, dolnjeavstrijski, gorenjeavstrijski, solnograški, predarelski, šleziški in bukovinski. Naše koroške rodoljube prosimo, naj storijo, kar je v njih moči, vsak v svoji občini. Brez setve ni žetve! Brez boja ni zmage!

Kaki prijatelji ljudstva so liberalci, pokazali so še le pred kratkim v državnem zboru. Državni zbor je sklenil, za kar so delavci že davno prosili, naj bi se po fabrikah ne smelo delati delj ko po enajst ur na dan; liberalci so se pa temu upirali na vso moč; naši koroški liberalci se ve da tudi med prvimi!

Nemškoliberalni listi že citirajo v našo škodo

čudne izjave prof. Stritarja v „Ljubljanskem listu“. Mi smo imeli pripravljen že odgovor, ki ga je spisal poslanec koroških Slovencev gosp. prof. Einšpieler, v katerem je povdarjal, da je slovenska narodnost na Koroškem toliko „zagotovljena“, da smo pod liberalnimi ministerstvi Schmerlinga in Auersperga še to zgubili, kar smo pod absolutno vlado Bachovo imeli, namreč take ljudske šole, da se je najprej slovensko in potem tudi nemško učilo, in državni ter deželni zakonik v obeh jezikih. (kar še vedno pričakujemo) in da so bile naše zahteve vedno dovolj zmerne in pohlevne. Ker pa g. prof. Stritar, ki je pisal o slovenskih razmerah sploh, še le zdaj svoje besede tako interpretira, kakor da je mislil samo na kranjske razmere, morali smo tisto izjavo gosp. prof. Einšpielera odložiti. V prihodnje pa prosimo g. pisatelja „dunajskih pisem“, naj se bolj jasno izražuje, da ne bodo naši nasprotniki z njegovimi izjavami pobijali tudi teženj koroških Slovencev, kateri niso nikdar kaj takega zahtevali, „kar se jim dati ne more.“

Pri volitvah v Istri so Slovenci zmagali. Koroški Slovenci, posnemajte jih! — Nemški sulferajn je imel velik zbor v Gradu. Ker tudi nemška duhovščina tega prajzovskega društva podpirati noče, zato se hočejo graški dohtarji nad njo maščevati; en tak dohtar je namreč nasvetoval, naj se graški mestni zbor ne udeležuje več procesije sv. Rešnjega Telesa, češ, da je to sama demonstracija! —

Na Dunaji so liberalcev tudi že sili. Pri zadnjih volitvah je njih kandidat Neuber z veliko težavo zmagal; pri bodočih volitvah prihodnjega leta bodo najbrž zgubili nekaj poslancev na Dunaji.

Na Ogerskem in Hrvaškem se pripravljajo za nove volitve.

V Sudanu je stopil nov „prerok“ na noge, kateri se zoperstavlja prvemu, takozvanemu „krivemu preroku“ (mahdiju). To je najbrže angleško maslo.

Za poduk in kratek čas.

Narodne pravljice in pesni koroških Slovencev o Turkih in o kralju Matjažu.

(Dalje.)

Zadnjikrat pridrvili so jo Turki od jutra. Ali dalje ne morejo ko do Svečan. Ko do križa pridejo, ki proti jutru od Svečan na nekem gričku stoji, začnejo se jim njihovi mali konji vdirati in pogrezati. Pri vsakej stopinji se globlje vgreznejo. Ni bilo drugače, nazaj so morali. Od tistega se je Vrbiča, tako so prej sveški vasi rekali, Sveče ali Svečani imenovala. V šent Janžu so Turki v cerkev streljali. Krogla Mariji v roci ostane. Vse svetnike in božje podobe so iz cerkve iznosili in na kupcu zažgali. Vendar podoba device Marije noče goreti. Divji Turk hoče jo razsekati. On mahne po njej in čuda — iz rane se kri pocedi. Še dandanes — pravijo — se udarec na čelu pozna. Turki se prestrašijo in dalej vderó.

Pri humbrškem mostu je stala tedaj stara košata lipa in velik zidan križ. Od lipe in križa ni več sledu. Pod to lipo so Turki okoli svojega

paše (glavarja) zbrali se. Začnejo plesati in veseliti se, da je kaj. Ravno je solnce zahajalo. Neki kmet, Pokovec po imenu, stopi iz svoje hiše, ki je stala na humbrškem klanecu. On zagleda Turke pod lipo in v njih sredi pašo z dvema repoma na glavi. Skoči nazaj v hišo, popade puško in splazi se za drevjem do Drave, kjer vse Turke dobro pregledati more. Tu obstoji, nameri — „pok“ in turski paša se zgrudi kakor klada na tla. Zopet vse potihne. Prestrašeni Turki ne vejo ne kaj ne kam. Vderó jo naprej. Med potjo vzamejo dva seljana seboj in ju prisilijo, da jim pokažeta pote in steze čez gore. Spogovorita se in peljata Turke proti Seljam. Grejo nekaj časa v reber — onadva spredaj — drugi jima za petami. Bila je že noč in temna megla vstajala je iz doline. Še za ped nisi videl pred sé. Pripeljata jih na strašno visoko skalo, pod katero se globok prepad odpira. Tu se hitro zvijeta in za neki grm počeneta. Turki na konjih mislijo, da sta že spredaj, in grejo za njima. Gre prvi, a noben ni opazil kam je zginol; in tako se valja Turk za Turkom v globočino. Kmalu je vsa turska gromada v breznu na kosce razbita. Sedaj vstaneta tudi kmeta izza grmovja in dasta hvalo Bogu, da je nju smrtno nevarnosti rešil in toliko krščanskih ljudij teh grozovitnežev otel. Drugi den res dobijo celo trumo Turkov razbito v globočini. Najdeno srebrnino in zlatnino poberejo in pod grobljo zakopljejo. Zato je bil Pekovec vseh davkov oproščen, onadva Seljana pa sta morala vsako leto dve kapusni glavi mesto davka odrajtati.

Čudno je, da je v istih časih, ko so Turki ropali in požigali, navstalo to-le prerokovanje: „Dokler še krava od jutra tuli, je še vehko, kedar pa bo začev vov od večiera rjuti, tedaj bo huda; krava, ki bo tedaj med Celovcam in Blakam, bo zvatzvone meva.“ Praviijo, da se je to prerokovanje že izpolnilo, zato ker so Francozi od večera prišli.

(Dalje prihodnjič.)

Smešničar.

Solski nadzornik: „Povej mi, dečko, kako velik je osel?“

Šolar: „Osel bo skor moje velikosti.“

Šolski nadzornik: „Bo pa nekaj večji?“

Šolar: „O ne; gospod učitelj večkrat pravijo, da večega osla ni, kakor sem jes.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Svitli cesar so potrdili novi volilni red za koroški deželni zbor. Tedaj voli vsak, ki plača najmenj 5 gld. davka. Pozor, da pride vsak v volilni imenik! — V Kortah je umrl č. g. J. Božič, duhoven, nekdanji vrednik v Celovcu izhajajočega „Slovenca.“ Bil je do smrti zvest domoljub. R. i. p.! — Iz Graške „Tagespošte“ in „Celovčanke“ zvemo, da naš c. k. deželni šolski svet poprašuje naš deželni odbor za njegovo mnenje, kedar Slovenci prosijo za poldnevno šolo, ali za šolske olajšave ali za slovenski podučni jezik. To je res nekaj novega! — Na Žihpoljah so imeli gg. učitelji Spodnjega Roža in Celovške okolice svojo konferenco. Bili so zraven tudi tri gospodje župani,

vsi trije menda prvaki nemškoliberalnih Slovencev. Eden izmed tre trojice je storil predlog, naj se osnuje „Ortsgruppe des deutschen Schulvereines.“ Pa eden izmed gg. učiteljev se postavi po konci in začne mirno in temeljito pobijati ta predlog. Tudi drugi gg. učitelji začno njegovim besedam pritrjevati in padel je g. župan in njegov predlog; Slava vrlim učiteljem! — 21. maja popoldne je na Žihpoljah strela vdarila v turn, ki je že začel goreti, pa ljudje so hitro prileteli srečno pogasili in obvarovali velike nesreče. Tudi v Kapli je menda vdarilo v turn, pa strela je po strelvodu brez vse škode letela v zemljo. — Ravno to hudourje je v Veseci in v Bravčej vasi pri Bilčovsu vse potokla, da so erž posekli. Tudi v Žrelci, pod Krnosom in proti Galiciji je ravno tedaj precej pobila. — V Borovljah pa je lila taka ploha, da se take ne spominjajo najstarejši ljudje. — Tudi od drugih dolin po nemškem Koroškem slišimo od groma in toče. Vsako hudourje bo letos menda nevarno. Bog obvaruj nam naše travnike, in njive, ki prav lepo kažejo! — Trgovinska zbornica v Celovcu je sklenila, vladi odsvetovati ustanovo puškarske šole v Kropi, ker bi ta škodovala puškarjem v Borovljah. To je prav, da se zbornica poteguje za domače ljudi; pa težko da bo kaj pomagalo, kajti vlada mora skrbeti za vse dežele. Vendar pa nevarnost še ni tako blizo; Borovske puške so na dobrem glasu, dobro blago pa zmirom kupca najde. Bati se je pa, da bodo Kropničani s tem potegnili delo na sebe, da bodo v slovanske kraje po slovensko dopisovali. — V torek 3. t. m. je gosp. deželni predsednik sam prinesel od svitlega cesarja podeljeni zlati križec nadučitelju gluhonemih gosp. Pscharzerju in mu ga pripel na prsi. Pri slavnosti so bili še navzoči č. gg. stolni prošt dr. Müller, stolni dekan Rebernik, kanonik Huber, deželni šolski nadzornik dr. Gobanc in več gospej. Gospod Pscharzer služi že 33 let in je občepriljubljen mož. — V Forštu pri Volšperku je sinovec svojega očma ubil, ko je prišel mater in očma mirit, ki sta se vedno prepirala. — Gosp. Merlin, trgovec v Celovcu, je dal 100 gld. za cerkev v Gospo Sveti. — V Dropolji pri Šmohoru je pogorela ena hiša z gospodarskim poslopjem. Tudi en človek je zgorel. — Pri Rožaku je celo „grobniško polje“ ali blizo 300 starih grobov, v katerih najdejo marsikter stari rinsk ostanek. Učenjaki pravijo, da so to grobovi starih Keltov. — V Sinčivesi je 18 letni hlapec Lah s sekiro ubil svojega 59 letnega tovarša Brunerja. — V Zagorji pri Pliberku so se pijani fantje hudo stekli. Citraša M. so ubili, njegovega brata pa hudo ranili. Že zjutraj med sv. mešo so piti začeli. Kjer se nedelja tako praznuje, ni čuda, da se tako žalostno konča! — V Medvodah na koroški Krki je znorela Liza Katnik, vrgla svojo 3 letno hčerko v vodo in še sama not skočila. Našli so obe že mrtvi.

Na Kranjskem. Postojnska jama je bila o binškoštih električno razsvitljena. — Nemško šolo hoče v Ljubljani ustanoviti Kranjska hranilnica. Ali bo pa vlada v to privolila, je še vprašanje. Celovške „Freie Stimmen“ pišejo, da je v Ljubljani 7000 Nemcev in da nima nobene nemške šole. V tem so pa dve laži. Prvič v Ljubljani ni toliko Nemcev. Pri zadnjem štetju, katero je vodil še nemški magistrat, našli so 5000 Nemcev; v

resnici jih pa še toliko ni; kajti nekteri so še svoje slovenske posle vpisali za Nemce. Drugič pa ni res, da bi Nemci ne imeli šol. Protestantovska šola je trdo nemška, in tudi po vseh drugih ljubljanskih šolah se učita oba jezika. Še slovenski otroci se morajo od tretjega leta naprej nemško učiti. Za nemške otroke naj delajo šole, kakoršne hočejo; pa slovenske otroke naj bi pustili pri miru. Bati se pa je, da bodo lovili otroke slovenskih odvisnih, revnih delavcev in jih tlačili v novo nemško šolo. — Toča je pobila v Preserji, Podpečjo in na Planinici; potem v Čepļah, Travniku in okoli Ribnice; posebno hudo pa v Dobrepolji, kjer je pokončala vse pridelke in naredila škode za 80.000 gld. — Požarno brambo so napravili v Bohinji. — V Ljubljani je bilo posvetovanje, kako bi se povzdignila živinoreja. — Kdor hoče lepe molitvene bukve imeti, naj piše katoliški bukvarni v Ljubljano po „Svete molitve z odpustki. Sestavil Jožef Erker, stolni kaplan v Ljubljani.“ V teh bukvah je vse povedano, kaj in kedaj se mora moliti, da si človek pridobi več odpustkov. Lepih molitev je pa toliko, da jih tukaj ne moremo vsih naštetih. Omenjamo jih samo nekaj: Nauki o odpustkih; vsakdajne, nedeljske, tedenske molitve; devet dnevnic; pesmi na čast sv. Duha; molitve na čast sv. Trojice, Jezusa, Marije, različnih svetnikov in svetnic; za umirajoče; za bolne; za svete čednosti; za srečno smrt; k sv. Rešnjemu telesu; k Jezusovemu sreču; križev pot; litanije; svete maše (tri); spovedne molitve; svete pesmi za različne godove itd. Nismo še kmalo videli tako pripravne molitvene knjižice, kakor je ta: zato je ne moremo zadosti gorko priporočiti.

Na Štajerskem. Lepa slavnost je bila v Mozirji, ko so blagoslavljali zastavo „savinskega sokola“ Več o tem prihodnjic. — V Mariboru so sklicali nemškutarji „kmečki zbor“, da bi jih pridobili za prihodnje volitve v deželni zbor. Prišli so pa le znani nemškutarji, kateri so kakih 60 ubogih viničarjev in zapeljanih kmetijskih sirot seboj pripeljali. Pa še ti niso nič razumeli, kaj jim je Nagele pravil po nemško. — Dva juda sta kupila grajščino Freistein za 138.000 gld. Napravila bosta tam fabriko za špirit! Ali je mar še premalo žganja na svetu? — Dekan in nadžupnik v Laškem je postal č. g. dr. J. Žuža. — Volitve na Štajerskem bodo za kmete 15. za meščane 17. in za veleposestnike 19. julija.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Č. g. Valentin Lesjak ml., dekan in fajm. v Dvoru, je stopil zaradi bolehnosti v stalni pokoj; Dvorsko faro bo oskrboval č. g. Val. Mačevžič, dosedanji provizor v Št. Danijelu. Č. g. Jožef Pichler je bil binkoštni pondeljek na faro v Čanjčah slovesno vmeščen; ondotni provizor č. g. Jož. Čare bo oskrboval faro Kraječe. Za provizorja gresta: č. g. Jožef Palle iz Hribov v Malo Cirkno in č. g. Konšt. vitez Steinberg iz Št. Jurja v Eberštejn ali Svinc. Č. g. Jožef Jereb ml., provizor v Vogerčah, je prestavljen na sv. Višarje. — Za farni izpit sta se oglasila č. g. Ant. Deržanič in č. g. Val. Kraut.

Dne 28. aprila je v Gradcu umrl č. g. Jožef Andreaš, vpokojeni župnik v Šmihelu blizu Wolfsberga in dne 28. maja č. g. Janez Božič, duhoven v Kortah. N. v m. p.

Milost. knezoškof so binkoštno nedeljo v stolni cerkvi birmovali 810 in bink. podeljek 1250 birmancev; bilo je tedaj vseh 2060 birmanah.

Popravek. V Gospi Sveti niso pridigali č. g. oče Teofil, kakor smo poročali, ampak č. g. gvardijan Gregor Jenič.

Loterijske srečke

od 17. maja.

Gradec	25	86	85	42	82
Dunaj	79	43	70	38	18

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 70	3 60	3 60	3 66	3 88	3 75	3 90	3 66								
Rž	3 10	3 45	2 85	3 5	2 72	3 25	3 20	3 3								
Ječmen . . .	3 5	3 15	2 25	—	—	2 65	2 80	2 81								
Ajda	2 68	3 20	2 35	2 80	—	—	2 50	2 78								
Oves	1 62	1 80	1 65	1 58	1 52	1 88	2	1 69								
Proso	—	—	2 65	—	—	—	—	—								
Pšeno	4 66	—	—	4 57	5 50	—	5 10	4 91								
Turšica . . .	2 38	3 30	2 50	2 68	2 10	2 55	2 70	2 59								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	3 25	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fižol bel . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								

Na birne se plača v Celovci pšenica po 5 gl. 92 kr., rež 4 gld. 96 kr., ječmen 4 gld. 88 kr., ajda 3 gld. 29 kr., oves 2 gld. 59 kr., turšica 3 gld. 80 kr. Ječmen in ajda sta v ceni nekoliko poskočila. Nemara se bo še rež podražila, ker se bere, da na Ogerskem rež slabo stoji. Sicer pa letina dobro kaže, le sadje je trpelo po kebrhi in po mrazu; toliko ga gotovo ne bode kakor lani. Na dunajskem živinskem trgu so še vedno zmešnjave, tako da ni varno z živino tje hoditi. V Požun (Pressburg) se prižene več živine, ko na Dunaj, in dunajski kupci tje hodijo. Na Dunaji se plača živo meso goveje od 58 do 66 gld. meterski cent; svinsko 42 do 45 gld. V Celovci je goveje meso po 60 kr. kila, telečje po 70 kr., maslo 1 gld. 5 kr., puter 98 kr., špeh 80 do 84 kr., mast 72 do 88 kr.; drva 1 gld. do 1 gld. 15 kr. kvadratni meter; seno 1 gld. 30 kr. do 2 gld. 50 kr., slama 1 gld. 34 kr. do 1 gld. 96 kr. sto kil.

V tretjič pridejo na dražbo:

11. junija. J. Moserjeva p. d. Hintermanova kmetija v Tauchenbergu, cenjena 1267 gld., pri okr. sodn. v Beljaku.
20. junija. M. Mosserjeve p. d. Parceljnove fužine v Möllbrücken, cenjene 6000 gld. pri okr. sodnji v Špitalu
21. junija. Njiva in travnik Marije Hoffer p. d. Schadner v Völkingu, cenjeno 250 gld. pri okr. sodn. v Völsperku.
21. junija. Roman Tameggerjeva (p. d. Anderle) kmetija v Niederdorfu pri Gruški (občina Pisweg), cenjena 1830 gld., pri okr. sodn. v Št. Vidu.